

**Tractatvs De Præventionē Ivdiciali [!], Sev De
Contentione Ivrisdictionvm**

Tonduti, Pierre François de

Lvgdvni, M.DC.LXXIII.

Capvt VI. De Vices-gerente Auditoris Cameræ in partibus citramontanis,
auctoritate Apostolica constituto, quam iurisdictionem habeat aduersus
Iudices, seu (vt vocant) Relatores mercatorum iuxta ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98370](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98370)

facta fuit in foro isto Capitolino, Index Camerae, non est Index priuatiue, sed locus est praeuentioni inter forum ipsius & forum Capitolinum, vt not. Marchesani. *De commiss. dicta pag. 693. num. 16. sub tit. de oblig. Camer.*

9 His sic constitutis, proposita superius resolutio, probatur, quia licet regulariter Auditori Camerae facultas competat, causas Camerales, seu executiuas priuatiue indicandi, & reassumendi ab aliis Iudicibus, hoc tamen non facit ex propria autoritate, sed ex tributa sibi per summum Pontificem potestates, vt
10 dicit Marchesani. *loco citato, num. 17.* Et propterea cum ista facultas causas ab aliis tribunalibus praeuentas reassumendi, non habeat locum in foro Capitolino, in quo priuatiua Auditoris Camerae iurisdicatio cessat, & locus est iurisdictioni praeuentionis, seu cumulatiue, sequitur processuras per Auditorem Camerae, eiusue locumtenentes factas.
11 esse nullas. † Non enim poterat causam sibi reassumere, seu verius euocare, & in omnem euentum hoc fieri non poterat, nisi praecedente cause cognitione, per l. *ubi coeptum, ff. de Iudic.* & notata per Felin. in cap. *ex tenore, num. 19. de rescript. in versic. Extra dictas causas.*

12 Neque obstat memoriale Sanctissimi, quia in eo nullum erat speciale decretum quod haberet vim euocationis causae, aut specialis commissionis datae Auditori Camerae, sed simpliciter illi directum erat, & consequenter continebat purum rescriptum iuris, & secundum leges interpretandum, ex Menoch. lib. 2. *presumpt. 10. num. 7. & 8.* Vnde cum de iure causa in praedictum tribunalis praeuentionis nempe Capitolini, non posset per Auditorem Camerae nisi priuatiua causa cognitione legitima euocari, immo in casibus in quibus locus non est praeuentioni, nullum super illo memoriali fieri potuisset fundamentum, bene decisum fuit, causam coram Collaterali qui praeuenerat, esse tractandam, in Romana pecuniaria coram Pirouano die 4. May 1610. de qua Marchesani. *loco citato.* Et inseritur post consil. Farinacii de off. 287.

CAPUT VI.

ARGUMENTVM.

De Vices-gerente Auditoris Camerae in partibus citramontanis, autoritate Apostolica constituto, quam iurisdictionem habeat aduersus Iudices, (seu vocant) Relatores mercatorum iuxta formam statuti Auenionensis deputatos, quibus datur facultas procedendi in causis mercantilibus non obstante quacunque praeuentione alterius Iudicis. Vtrum Vices-gerens possit illis facere inhibitiones de procedendo in causa coram ipso praeuentam, cum sit deputatus ad Vniuersitatem causarum, & Index ordinarius exemptorum. Quid obseruare debeat in decernendis inhibitionibus, & excommunicatione contra turbantes eius iurisdictionem, & plura de autoritate ipsius Vices-gerentis.

Sailegerij de Praeuent. Iudic. Pars I.

- 1 Index non potest non subditum excommunicare extra territorium sua iurisdictionis.
- 2 Statutum mandans procedi, non obstante quacunque praeuentione, debet obseruari, sed vide inferius.
- 3 Communax non opponit de praeuentione.
- 4 Si reus non fuerit communax, potest Index pro suo interesse ex officio iuri suam praeuentionem.
- 5 Vices-gerens procedere potest autoritate Apostolica contra quoscunque suam iurisdictionem turbare volentes quacunque fulgeant dignitate.
- 6 Vices-gerens Auenionensis non habet iurisdictionem territorio limitatam, sed illam exercere potest contra quascunque personas de mundo.
- 7 Vices-gerens a Papa deputatus maiorem habet potestatem quam deputatus ab inferiore.
- 8 Statutum Auenionense mandans per certos Indices procedi non obstante quacunque praeuentione, non afficit Indices Ecclesiasticos, nec per consequens Vices-gerentem Auditoris Camerae.
- 9 Vices-gerens Auditoris Camerae, in his partibus citramontanis constitutus, accedit potius ad Iudicem ordinarium quam ad legatum.
- 10 Vices-gerens Auenionensis est deputatus ad causas vniuersitatem.
- 11 Iurisdicatio Vices-gerentis Auenionensis ante Concordata extendebatur per Galliam, etiam usque ad ciuitatem Parisiensem. Cum sit Index ordinarius exemptorum & omnium obligationum Cameralium, & monitoria in forma malefactorum decernat, & n. 12.
- 13 Index Ecclesiasticus antequam decernat inhibitiones aduersus Iudicem laicum sub praetextu causae per ipsum praeuente debet causa cognitionem adhibere.
- 14 Si tamen Index Ecclesiasticus hac in re procedat ex officio, non tenetur in decernenda huiusmodi inhibitione citare partem.
- 15 Index secularis, aduersus quem Index Ecclesiasticus decernit inhibitiones de ipsum turbando, in causa cuius cognitio ad ipsum spectat, non debet in decernenda inhibitione citari.
- 16 Si Iudici Ecclesiastico saltem summarie non conficit de fundamento inhibitionum, quae sunt Iudici laico, potest ab eius inhibitionibus uti non canonice laxatis appellari.
- 17 Index secularis incurrit periculum excommunicationis si ad ulteriora procedat in causa post inhibitionem Iudicis Ecclesiastici.
- 18 Si Index secularis sciat causam esse praeuentam in tribumali Iudicis Ecclesiastici, debet abque aliqua inhibitione superfedere.

VICES-GERENS Auenionensis coram quo lis pendeat, concessit inhibitiones aduersus quosdam Iudices, (quos alij vocant Relatores) mercatorum, ne ipsum turbarent in cognitione dictae causae, in eius tribunali praeuente; idque etiam sub pena excommunicationis. Quaesitum fuit, vtrum huiusmodi inhibicio de iure sustineri posset, & vtrum comminatio, & forsitan declaratio excommunicationis esset valida, & fortiri deberet effectum.

Dubium faciebat, quia Iudices isti, seu Relatores inhibiti, erant extra territorium excommunicantis, & per consequens, non subditi: ergo Iudices isti mercatorum non tenebantur istis inhibitionibus obtemperare: quia Iudici extra territorium praecipienti, impune non paretur, l. *extra territorium, ff. de Iuris.*

Iurisd. omn. Iudic. cap. vt animarum, de Co. istit. in 6. Videtur enim quod dictus Dominus Vices-gerens, non habeat aliquod territorium.

Secundo, cum per statutum Auenionense coram istis Iudicibus mercatorum procedi possit in causis mercantilibus, non obstante quacunque præuentione causæ coram aliis Iudicibus, seu tribunalibus facta, adeo vt Iudex cogatur, quamuis præuenerit, causam ad illos remittere, secundum quod disponitur in eodem Statuto, *lib. 1. rubr. 12. art. 1.* videtur concludendum quod ipse Vices-gerens teneatur causam remittere dictis Iudicibus, neque possit illis inhibere de procedendo, & multo minus excommunicationem ea de causâ laxare.

Sed his non obstantibus, verius est Vices gerentem dictas inhibitiones iure concedere, & executioni demandare potuisse Apostolicâ autoritate; Hæc enim est verissima regula, quod licet quando reus est contumax, non possit per eum de præuentione coram secundo Iudice opponi, secundum Bart. in *l. sepulchri, ff. de sepulchro viol.* & nos inferius suo loco exponemus.

Tamen, si reus contumax non fuerit, aut saltem eius contumacia fuerit legitimè accusata, potest Iudex ipse ex officio pro interesse suæ iurisdictionis suæque tribunalis, procurare conseruationem causæ ad se spectantis, Bart. in *l. si maritus, §. si autem extraneus*, in ultimis verbis, *ff. ad l. Iul. de adulter.* Ideo potest inhibitiones decernere aduersus turbantes suam iurisdictionem si sit Iudex Ecclesiasticus, iuxta

ea quæ inferius suo loco dicemus. † Et sic Vices-gerens cum procedat autoritate Apostolicâ, potest excommunicare quoscunque turbantes iurisdictionem suam, cuiuscunque qualitatis & dignitatis existant; quia vices gerit summi Pontificis delegantis,

Abb. in *cap. sanè de 2. num. 2. de offic. Iud. deleg.* † Et per consequens cum eius iurisdictione non sit limitata, neque territorio circumscripta, potest illam exercere contra quoscunque homines de mundo sub suâ iurisdictione existentes, non habito respectu ad aliquod territorium. † Quidquid aliud sit in inferioribus, & habentibus potestatem, seu gerentibus vices

inferiorum à Papâ in quibus procedunt deducta superius in rationibus dubitandi, vt per DD. in *cap. sanè de 2. alias 1. de offic. Iud. deleg.* † Neque statutum illud Auenionense superius allegatum, impedire potest, quo minus Iudex Ecclesiasticus iurisdictionem suam defendere, & illam turbantes excommunicare possit, ad notata in *cap. cum Ecclesia sancte Marie de constitutionibus.* Atque ita in propriis terminis eiusdem statuti Auenionensis, & in fauorem Vices gerentis ipsius consuluic Socin. *sen. conf. 237. per tot. vol. 1.* Qui licet eundem Vices gerentem dicat esse delegatum à summo Pontifice; Verius tamen est, illum in causis ad eius iurisdictionem spectantibus, esse potius Iudicem ordinarium quam delegatum: quia Vices-gerentes delegati à summo Pontifice, vel ab Imperatore, sunt Iudices ordinarij,

l. suggerente 2. & ibi Bart. C. de offic. eius qui vicem alter ger. Francisc. Marc. dec. 421. num. 5. p. 1. † Neque obstat si dicatur, illum non esse Vices-gerentem summi Pontificis, sed Auditoris Camere: quia hoc non obstante Iudex est ordinarius, seu ordinario æquiparandus, quia deputatus est ad causarum vniuersitatem citra montes pendentes, quoad causas ab eius iurisdictione pendentes: ad notata in *l. 1. §. si quis ab eo, ff. quis & à quo appell. Gloss. in Clement. Auditor.*

† Habet enim iurisdictionem in his partibus citramontanis, in causis omnium exemptorum, & recipit atque exequitur obligationes omnes

Camerales, & submissiones vigore illarum, Monitoria laxat ex suis facultatibus in formâ malefactorum, quæ præteritis temporibus publicabantur de eius mandato etiam vsque ad ciuitatem Parisiensem, & alia Galliarum loca, Verum de praxi monitoriorum in Gallia, sufficienter egimus *sup. p. 1. c. 27. in fin.* † Sed hodie propter concordata, seu bullam Leonis decimi factam fauore regni Galliarum, ne subditi extrahantur extra regnum, difficile in Gallia admitterentur huiusmodi litteræ Vices-gerentis, vt notat Francisc. Marc. *decis. 347. Curia Parlamenti Delphinatus parte 1.*

Verum notandum est quod non solum Vices-gerens, sed nec alius quilibet Iudex Ecclesiasticus inhibitiones huiusmodi concedere & exequi facere potest, aduersus turbantes suam iurisdictionem Ecclesiasticam, siue ex capite præuentionis causarum, siue alia de causâ, nisi præuia causæ cognitione & citatâ parte: Alexand. in *l. 4. §. condemnatum num. 19. ff. de re iudic. & consil. 9. num. 1. lib. 4. & ibi Addent.* plures citat & sequitur Lancelot. *de attent. cap. 20. in præfat. quest. 3. num. 84.* † Quod ego verum existimo, nisi Iudex procedat ex officio, quia tunc ad decernendam huiusmodi inhibitionem, non requiritur citatio partis, vt bene distinguit Laurent. de Rodolph. in *tract. de usur. quest. 131.* Quintilian. Mandos. in *tract. de inhibition. quest. 18.* quia aliqui si partis citatio esset ad hoc necessaria, fieri posset processus ordinarius, & res protraheretur in longum in præiudicium iurisdictionis Ecclesiasticæ, & detrimentum partium litigantium. † Dum autem in certis casibus loquimur de citatione partium ad huiusmodi inhibitiones decernendas requisitâ, illud intelligendum est de partibus litigantibus, nam Iudex ipse qui præuentus est, aut alias de causâ cognoscere non potest, citari non debet: Lancelot. loco citato, num. 82. Alexand. *consil. 91. Visus num. 7. volum. 2.*

Itaque quotiescunque Iudex Ecclesiasticus ad similes inhibitiones procedere vult, hoc debet in primis aduertere, vt de fundamento suarum inhibitionum, sibi saltem summarie constet, & de qualitate priuatam, seu præuentiam sibi iurisdictionem tribuente: alioquin ab istis inhibitionibus vt minus Canonice laxatis licebit appellare, vt per Salgad. in *tract. de Reg. protect. part. 2. cap. 10. n. 66. & seqq.*

Et vicissim aduertere debent Iudices sæculares, ne post factas sibi per Iudicem Ecclesiasticum inhibitiones de procedendo, ipsis vlla ratione audeant controuenire, ad vltiora procedendo, propter periculum incidendi in excommunicationem, vt aduertit Martius Mut. *decis. Sicil. 91. num. 18. & 19. post alios.*

Vbi etiam dicit quod si Iudex sæcularis sciat causam esse præuentam coram Iudice Ecclesiastico, vel alias ad eius tribunal pertinere, debet ab illius cognitione, non expectatis inhibitionibus, abstinere, & illi causam ad eum spectantem remittere; quod & voluit Alexand. *consil. 63. num. 2. lib. 3.* Et subdit, quod si Iudex sæcularis procedat in spretum inhibitionum, omnia per ipsum gesta sunt nulla & attentatoria, siue iuste, siue iniuste facta fuerit inhibicio.